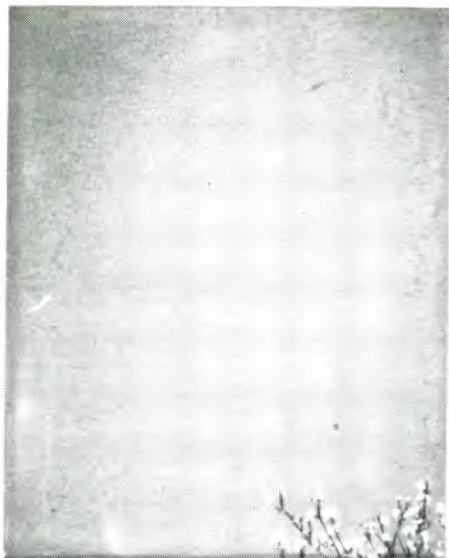

coanegra

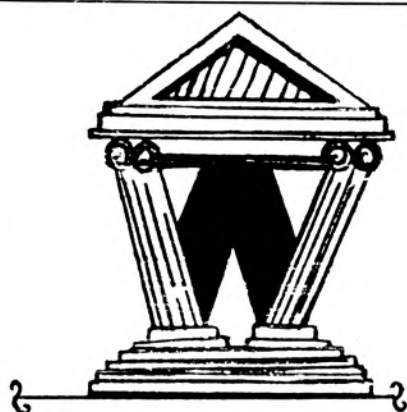
Número 58 - Febrer 89

Preu: 100 ptes.

PREMSA
CORNIA

ACADÈMIA D' IDIOMES **WHEELERS**

PRESENTA

CLUB DISSABTE

NINS I AL.LOTS JUGAU I APRENEU ANGLÈS AMB NOSALTES
ENTRADA DEL CLUB: 1.500 PTS. PER ANY, SE GARANTEIX PLAÇA

CLUB DISSABTE: Per nins de 5 a 7 anys, de 10 a 12 h.

CLUB DISSABTE: Per al.lots de 8 a 11 anys, de 12 a 2 h.

PREU PER SESSIÓ: 650 PTS. - NOMÉS HI HA QUINZE PLACES

CAMISETA «WHEELERS» DE REGAL

C/. Bernat de Santa Eulènia, 118 B - Tel. 62 10 91 - SANTA MARIA

L'AJUNTAMENT INFORMA

ADQUISICIÓ DE TOMBES AL CEMENTIRI

S'ha adjudicat l'aplicació del Cementiri Municipal, per la qual cosa tots els interessats que ja han formulat petició per adquisició de tombes o que la vulguin fer, ja poden passar per les Oficines de la Casa de la Vila.

PROJECTE DE LA RESIDÈNCIA

La Comissió per la Residència ha aprovat que el projecte de construcció sia realitzat per l'Arquitecte Municipal Guillem Bujosa i per l'Arquitecte Tècnic Tomàs Pizà. La qual cosa segurament serà aprovada per la propera sessió plenària que realitzi l'Ajuntament.

IL·LUMINACIÓ DEL CAMP MUNICIPAL D'ESPORTS

S'estan iniciant les obres d'enllumenat del Camp de Futbol, i que està previst que en el termini d'un mes estiguin acabades i sien inaugurades oficialment. Cal dir que el projecte inicial estava pressupostat en 3 milions de pessetes, l'ajuntament per unanimitat dels grups polítics acordà incrementar-lo fins a 5 milions, per millorar la il·luminació que semblava insuficient. La il·luminació constarà de 6 torres de 4 focus.

Ajuntament de Santa Maria del Camí

EDITORIAL

CABRERA, PARC NACIONAL DE LES ILLES BALEARS

El creixement de la urbanització per totes les illes ha acabat menjant-se platges, costes, muntanyes i boscos. Molts pocs redols del nostre litoral han quedat sense cobrir d'urbanitzacions, de carreteres o de ports esportius. L'arquipièlag de Cabrera ha estat una excepció a aquesta situació.

No fa massa anys, l'exèrcit espanyol va començar a realitzar-hi maniobres amb foc real, és a dir, amb el bombejament artiller de diverses illes, i amb la presència de molts de soldats i vehicles, que varen tenir un efecte molt destructor i perturbador de la zona.

Però, ja en els anys setanta, es va estendre una clara consciència entre molts de mallorquins de la importància de convertir Cabrera en una illa lliure de bombes i d'artilleria. I que això no havia de significar la seva conversió en terra per a l'especulació i el negoci immobiliari. La importància de les seves colònies d'auells marins, de la seva fauna terrestre i marina, les formacions vegetals, el seu paisatge incomparable, les seves aigües plenes de vida, mereixen un tracte diferent. Per això es va començar a demanar la seva conversió en Parc Nacional de les Illes Balears.

Amb aquesta mesura Cabrera es convertiria en una zona única a tota la mar Mediterrànea, almenys a la seva part occidental, i s'asseguraria la seva la seva preservació, amb tota la seva riquesa naturalística i ecològica, per a les generacions que han de venir.

El Parlament de les Illes Balears va elaborar una llei per a declarar Cabrera Parc Nacional, després d'una llarga discussió, punt per punt, i arribant a un text del gust de tots.

Però, aquí va començar el brou. A Madrid no els va anar bé. ¿A on s'és vist mai que aquests illencs vulguin tenir un Parc Nacional? ¿Quí és el Parlament de les Illes Balears per fer canviar els plans del Ministeri de Defensa? Les pressions varen ésser fortes i en Gabriel Cañellas, amb possibles pressions també de determinats interessos de la indústria nàutica,

es va fer enrera. El PSOE de Balears obedient a Madrid, com sempre, també va afluixar. L'escàndol va ésser gros. Tan gros que n'hi va haver que passaren pena de perdre vots i prestigi.

Al final en el Parlament es va imposar el seny (per ventura per empegueïment del ridícul que s'estava fent) i amb una decisió presa per unanimitat de tots els partits, es va aprovar la proposició de llei de declaració de Cabrera com a Parc Nacional.

Aquesta llei, ara, ha d'ésser aprovada pel Parlament Espanyol. Però els dirigents del PSOE ja han dit que no en volen saber res. I això que havien dit mil vegades que hi estaven a favor. Amb això han demostrat (com amb l'OTAN, com en la política social i econòmica) que tenen una paraula tan volandera que totes les seves promeses les s'en duu el vent.

El ridícul està éssent molt fort, sobretot, pel PSOE de Balears. A Mallorca varen votar una cosa i ara a Madrid en volen votar una altra. Això ens fa dubtar molt de la capacitat del PSOE de Balears de defensar opinions pròpies.

El Ministeri de Defensa no fa molt ho proposat un conveni que vol permetre la continuïtat de les maniobres militar, amb absurditats tan grosses com dir que Defensa tendria esment de la protecció de l'ecologia de l'illa, i fins i tot hi construiria una estació biològica. Enmig de les bombes i les tropes.

Això significa fer no res el Parlament Balear, que representa el poble de les illes. No és més que una excusa per a mantenir les coses com estan, o pitjor. Pobre Cabrera!

Cabrera pot i ha d'ésser un Parc Nacional. No hi ha raons per impedir-ho. Els militars han de poder fer les seves maniobres, a altres llocs, sense haver de destruir un lloc tan important per a la conservació de la nostra natura. Volem que Cabrera quedi lliure de bombes i de tropes, que sigui el refugi dels aucells i els vells marins, i que hi hagi un lloc pels que estimen la naturalesa i la respecten. Prest o tard ho aconseguirem.

Començà el curset de ball de saló

ELS SANTAMARIERS NO VAN DE BALLAR; LES SANTAMARIERES SI

Divendres dia 17 de febrer va començar a l'Edifici Municipal el curset de ball de saló, que durarà vuit setmanes. Aprofitant la primera classe, entre ball i ball, parlàrem amb en Manuel Castelló, el professor, perquè ens contàs una mica de què anirà la cosa. En Manuel, que és ciutadà, està impartint cursos semblants a Palma, Sant Jordi i Lluçmajor, a més del que ha començat al nostre poble; i és, com vos podeu imaginar, molt bon ballador. Va ser precisament amb motiu d'haver guanyat no fa gaire un concurs de ball de saló que se va embarcar amb el projecte de donar-ne classes. Així va ajuntar la seva vocació professional de pedagog (fa feina a l'educació d'adults a distància) amb la seva afició de ballar. D'aquesta combinació n'ha fet sortir un bon resultat: durant la primera classe, i amb l'oportuna ajuda d'una al.lota que també balla molt bé, ens va demostrar que domina tant la cosa de ballar com la d'ensenyar-ne.

En aquest primer curs, que constarà de vuit sessions d'hora i mitja, es podrà aprendre a ballar de manera progressiva vals, boogie, txa-txa-txa, foxtrot, pas-doble i blues, que són els que tenen els punts més bons d'agafar. Però aquest curs forma part d'un programa més ample que consta de quatre cursos: així als cursos següents es van perfeccionant els balls apresos i se n'aprenen de nous (a segon, per exemple, la rumba cubana i el tango). D'aquesta manera s'aprenen progressivament molts de balls de saló.

A partir d'ara a Santa Maria tenim un petit reflex de l'auge

que els darrers anys té el ball de saló per tota Europa, i també per descomptat a Mallorca. Segons ens va contar en Manuel, cada dia són més els locals on s'hi fan balls d'aquesta casta, sobretot a ciutats grans com Madrid i Barcelona, però també a Palma. A Santa Maria, de moment trenta-sis persones es presentaren a la primera classe.

No resulta estrany que a aquests tipus d'activitats hi solen anar més dones que homes, però a Santa Maria la proporció resulta una mica exagerada: trenta-quatre dones i dos homes! Aquí passa qualque cosa, o els homes d'aquest poble saben ja ballar massa, o són empegueïdors, o això de ballar no els va gens (i així nos va per festes!). Ja ho sabeu, homes de Santa Maria: si aquest divendres 24 de febrer vos presentau a la segona classe, encara sereu a temps d'aprendre el que vos perdereu de la primera, i a més a més podreu triar la parella. Trenta-dues dones no tenen home amb qui ballar. Vos hi animau?

Mateu Vich

fusteria

Bartomeu Canyelles Rubí

**TREBALLS DE FUSTERIA
EN GENERAL**

Bernat de Sta. Eugènia, 86 - Tel. 62 00 80

JOAN FORTEZA CAMPINS

Instal.lacions elèctriques
xarxes de baixa tensió
bombes submergides

Carrer Bartomeu Pasqual, 4 A - Tel. 62 09 39

**CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"**

NIT DE CARNAVAL INFANTS I DISFRESSES ORIGINALS

El divendres 3, abans de les vuit ja explotaven els primers coets que anunciaven que el truí començaria. Amb renou llunyà de cornetes i tambors i la desfilada pels principals carrers del poble de la Rua carnestil·lenca. Una gran majoria d'infants disfressats, cal remarcar que el Col·legi Públic aporta molta de gent -entre ells varis professors- algunes comparses, més parelles, i una gran varietat de caracteritzacions, des de fruites a disfresses estrambòtiques. Després, i ja a la Plaça de la Vila, porquim i vi per tothom fora les flames dels foguerons, entrega de premis autoritats al cadafal, i seguidament jocs infantils. El conjuntent de música que no aconseguí -com als anys passats- animar a la gent al ball.

Els premiats foren:

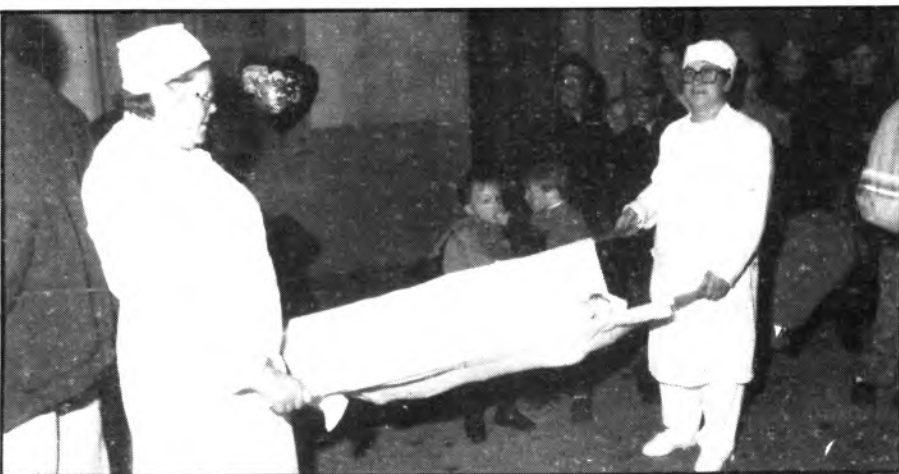
Comparses: Autocar d'estrangeres en tour operator, amb ensaïmada inclosa, i les criades grasses i negres. Parelles: Infermers amb camilla inclosa, i en Zipi i en Zape amb monopatin.

Individuals: Senyor disfressat de banyista anys 20, i un nin d'uns quatre anys de capellà.

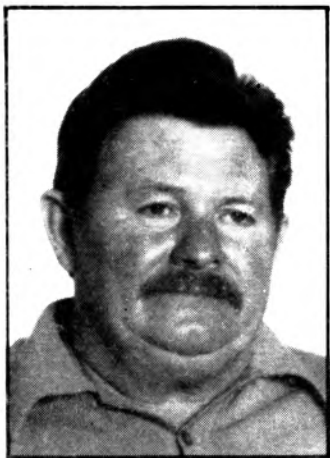
Els premis consistiren en ensaïmada, cava i 6.000 pts. -comparses- 4.000 -parelles- i 2.000 -individuals-

Una nit de carnaval bàsicament infantil, on la majoria de joves no és disfressen ni participen -tret d'alguns grups que sí ho feren-, uns jocs d'entreteniment -vàlids i ben fets- però adreçats als infants, un símptoma més de que a aquest poble falta ja en via d'urgència una acurada i coherent política juvenil. Els joves actualment són els marginats de la política municipal, cal una política juvenil, que ha de partir dels joves, de les seves necessitats i preferències, no una política -a hores d'ara inexistent- planificada unilateralment pels polítics de la Casa de la Vila.

B.C.

ACCIDENT DE CIRCULACIÓ MORTAL

El Santamarier Josep Dolç Vich, de 62 anys, va patir un accident de circulació quan colisionà amb el seu motoret amb un automòbil, el fet va succeir el dis-

sabte dia 21 de gener al creuer del carrer Santa Margalida i la Plaça Andreu Torrens. Tot d'una fou ingressat a Son Dureta a l'UCI, en Josep era conscient i parlava amb els familiars i amics, però tot és complicà i morí el 26 a Son Dureta.

En Josep Dolç, estava retirat, i havia fet feina més de 15 anys al tren, també havia estat picador de cisternes i pous, actualment feia quatre feinetes per entretenir-se. Expressam el nostre sentit condol als seus familiars.

Cal dir que aquest creuer del carrer Santa Margalida és molt perillós, no oblidem que abans aquest mateix carrer tenia preferència.

JOAN QUES I FRANCISCA COLL EXPOSAREN A CIUTAT

Entre els dies 1 i 14 de febrer va estar oberta al públic l'exposició de pintura de Joan Ques i Francisca Coll a la sala de Sant Antoniet de Ciutat. D'aquesta manera els dos pintors santamariers accedien per primera vegada a una sala de la capital mallorquina. I per ser la primera vegada que exposaven a Ciutat no els va anar gens malament: l'exposició va resultar esser tot un èxit d'afluència de públic i també, per què no dir-ho? de venda de les obres exposades, a més del fet que significà donar-se a conèixer a un públic més ample. Ja el dia de la inauguració molta gent va acudir a veure, entre canapès i el ritual social propi d'aquestes ocasions, les aquarel·les den Ques i els olis i pastels de na Coll. Entre el públic, com és natural, hi va haver molts de santamariers, però també molts d'amants de la pintura de la capital que tengueren ocasió de conèixer per primera vegada l'obra d'aquests dos veterans artistes durant les dues setmanes que va romandre oberta l'exposició.

distribuidora

ARTINET

- Articles de neteja
- Productes per a piscines

Plaça Can Orell, 12 - Tel. 62 07 18

Viver HORTUS

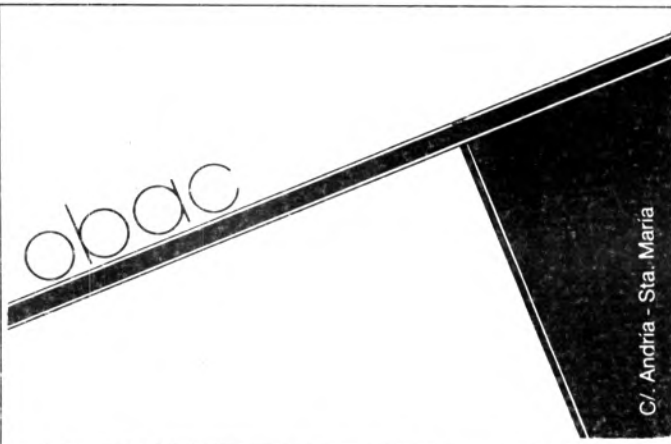
La major exposició de Mallorca de plantes ornamentals

Cami de Coanegra s/n. - Tel. 62 02 79

Sa Perxa

tota casta d' embotits,
formatges i patés

Tel. 62 11 17

Campionat de Truc

Mateu Colom i Antoni Bover aconseguiren el quart lloc

Dos santamariers que han participat al Campionat de Truc per la Societat de Caçadors, Mateu Colom i Antoni Bover han aconseguit un ben merescut quart lloc, aconseguint trofeu i premi.

Tot aquest enrenou comença, quan es convocà el II Campionat de Truc, i a Can Beia -únic bar del poble on s'ha fet enguany el campionat- s'apuntà tanta de gent, que s'hagueren de fer dos grups de 9 parelles cada un, un grup per Can Beia i l'altre per la Societat de Caçadors.

Una vegada acabada la primera fase del torneig, quedaren guanyadors per Can Beia, Joan Mut i Miquel Crespi i per la Societat, Mateu Colom i Antoni Bover. Per això mateix, a Can Beia es va celebrar un sopar amb més de 80 persones.

Llavors l'organització del campionat distribuï als guanyadors de la primera fase en 8 grups, on les partides eren eliminatòries, i la sort -o mala sort- va fer que s'enfrontassin tot d'una les parelles santamariers, i l'organització no escoltà les peticions de canvi per poder garantir més possibilitats als santamariers. Mateu i Antoni aconsegueixen un trofeu i 50.000 pts, que s'inverteixen en un bon sopar de

més de 80 persones a Can Beia i que es va fer el dimart 31 de gener.

La tercera fase, en la qual els classificats en una lliga havien d'aconseguir el primer premi, quedant 4 parelles empatades en segon lloc -entre aquestes Mateu i Antoni-. Per això, es celebrà un desempat el passat dissabte 18 de febrer al Saló d'Actes de la Banca March, on les quatre parelles s'enfrontaren entre totes, quedant els santamariers empatats en segon lloc, però els altres tenien més cantons a favor, quedant Mateu i Antoni en quart lloc. Per la qual cosa hi tornarà haver

un bon sopar per celebrar-ho a Can Beia.

D'altra part el divendres es farà un sopar d'entrega de premis a Son Amar, on

a més dels premiats del poble els acompanyaran una quinzena de persones.

BC

Café Can Beia

Antoni Colom Vich
Antoni Reynés Creus

Gabriel Rebassa Perelló
Bartomeu Miralles Martí

Vicenç Santandreu
Salvà
Joan Isem Ferrer

Miquel Ferrer Salom
Miquel Ferrer Sastre

Joan Mut Ferragut
Miquel Crespi Bestard

Bartomeu Torres Bennasar
Miquel Mestre Bestard

Macià Cabot Mulet
Manuel Caballero López

Llorenç Borràs Busquets
Pere Cañellas Palou

Joan Soler Andreu
Pau Pizà Dols

Societat de Caçadors

Antoni Bibiloni Coll
Pere Matamalas Mercadal

Antoni Gelabert Serra
Salvador Vicenç Morey Estarellas

Joan Mascaró Servera
Rafael Moya Villalonga

Mateu Colom Vich
Antoni Bover Crespi

Mateu Gelabert Campins
Miquel Pol Salom

Guillermo Amengual
Vanrell
Francesc Sosa Fernández

Miquel Coll Ferrer
Francesc Torrens Pizà

Pere Rosselló Far
Joan Mesquida Ferrer

Joan Rosselló Quetglas
Francesc Rosselló Quetglas

Perruqueria SASTRE

T'ofereix:

- * Afaitat amb massatge especial
- * Talls de cabell de tots els estils
- * Tints, permanents i sobretot tractaments capil·lars

Direcció: Gabriel i Miquel Sastre

DIAGNOSTIC I TRACTAMENT DEL SEU CABELL

Gràcies per la seva visita. C/. Bisbe Perelló, 4

EN POQUES PARAULES

COTXE CREMAT

Durant la matinada del divendres dia 3 a la del dissabte un cotxe es cremà de manera estranya, aquest automòbil estava aparcad davant la pastisseria Xiroi. Han corregut rumors de que l'incendi havia estat provocat, però la veritat dels fets no s'ha aclarida. Dies després comparegué un home dient que ell era el propietari, i s'emportaren el cotxe.

JA ES PREPARA L'ANADA A L'ERMITA

L'organització Can Beia ja esta preparant i ultimant detalls de la Diada de Pancaritat a l'Ermita de Son Seguí. El programa serà semblant al dels anys anteriors, i s'espera que arribin al milenar d'inscrits. El menú serà arròs brut i aguiat. Hi haurà missa, i final de festa amb ball de bot. La inscripció que es formalitzarà a Can Beia serà segurament de 200 pts. El dia de l'àngel d'enguany serà el diumenge dia 2 d'abril.

VINS RUBI
ELABORACIÓ PRÒPIA

Celler:
Bartomeu Simonet, 4 - Tel. 62 00 68

MIQUEL DOLÇ SIURELL DE PLATA

El santamarier Miquel Dolç i Dolç ha estat guardonat amb el Siurell de Plata 88 que atorga el Diari Última Hora als mallorquins més destacats i alhora més votats pels seus lectors. Miquel Dolç rep el guardó per la seva trajectòria com a traductor, humanista i poeta, i també per haver rebut el Premi Nacional de Traducció l'any 1988.

CONCURS DE RADIO-LOCALITZACIÓ

Dia 22 de gener va tenir lloc a Sóller el primer concurs de radio-localització «Trofeu Ones Il·lenques», en el qual hi participaren una cinquantena d'equips de radioaficionats de tota Mallorca. De Santa Maria n'hi participaren vuit, i un d'ells, n'Antoni Crespí aconseguí un molt digne segon lloc. El pròxim concurs tindrà lloc a Santa Maria el proper dia 11 de març a partir de les 15,30 hores.

Aquests concursos consisteixen en trobar una emissora de ràdio que es troba amagada a un punt qualsevol del terme municipal. Els ràdioaficionats del poble organitzador no hi poden participar. Al pròxim número de Coanegra intentarem donar-vos informació més detallada.

CARRERÓ NOU A SA MATANÇA

Ja tenim un carrer nou a Santa Maria. No es tracta d'un carrer normal, d'aquests que se fan ara, rectes i amples, sinó just al contrari, un carreró estret i tort que comunica la plaça dels Hostals amb el carrer Miquel Dolç, just a l'enfront del carrer Gabriel Bibiloni. Un carrer que no resoldrà cap problema circulatori, sinó que just al contrari, pot acabar d'embullar la ja problemàtica circulació a Ets Hostals. D'entrada lleva places d'aparcament a una plaça que a segons quines hores ja és difícil aparcar-hi. I pel que fa a la circulació, si ha de ser de sortida a la carretera, els girs cap a l'esquerra poden resultar més que problemàtics; i si el fan d'entrada cap a Miquel Dolç, no faran més que facilitar una petita drecera als cotxes que ara van pel carrer llarg. La veritat, no valdria més deixar-lo peatonal?

MOVIMENT COMERCIAL

Durant aquestes darreres setmanes s'han produït els canvis:

- En **Gabriel Canyelles Crespi** s'ha fet càrrec de la fusteria del seu conca Martí Canyelles. En Biel està finalitzant els estudis de tècnic en fusteria. Està realitzant reformes, i s'especialitza en mobles de cuina i bany, mobles de decoració, alhora que també fusteria en general.

- Na **Maria Bastard Amer** ha adquirit la Xarcuteria Sa Perxa, el propassat dilluns dia 20 realitzaren la inauguració. A més dels típics productes de xarcuteria i els pollastres a l'ast, també tindran un gran assortit de fruits secs i de gelats.

- Properament a la carretera l'empresa ciutadana **Mo-belma** obrirà les portes al públic, es tracta d'un negoci de mobles de cuina.

- El dimarts dia 21 s'inaugurà el **Centre de Reconeixement Mèdic Psicològic** per a permisos de conduir i llicències d'armes, a la Plaça dels «Caiguts» número 3. El Centre estarà obert de 8 a 9 del vespre, dels dimarts i divendres. El Director del Centre és el metge Miquel Niell, el psicòleg és en Mateu Mesquida, l'oftalmòleg és en Joan Soley.

- L'Acadèmia d'Idiomes **Wheeler's** fa prop de tres setmanes que inaugura el local i comença a fer classes d'anglès, tant per adults com per infants. Jane és la responsable i alhora professora, és anglesa, i ensenyarà el seu idioma en grups petits. Wheeler's està al 118 del carrer Bernat de Santa Eugènia.

CAS METGE REI

EL BISBE VISITA LA CASA

El Rector, Pere Rosselló, amb el Bisbe Teodor Úbeda, el Vicari Episcopal, i D. Josep Capó.

A hores d'ara ja han començat a Cas Metge Rei els treballs de neteja del trast posterior i demolició dels annexes de la casa que estaven en molt mal estat de conservació i s'esbucaven, de tal manera que el terreny queda ja en disposició de fer-hi la nova construcció, la primera pedra de la qual serà posada el pròxim més d'abril, suposam que amb tota la pompa i solemnitat que solen caracteritzar aquesta casta d'actes.

D'altra banda, tal com vàrem anunciar al número anterior, el bisbe de Mallorca, Teodor Úbeda, va venir al nostre poble en visita pastoral. Entre altres coses va visitar la casa i trast de Cas Metge Rei. A l'hora de tancar l'edició d'aquest número no havíem tengut temps encara de recollir detalls i impressions de la visita per oferir-vos-ne constància.

Al número anterior de Coanegra informàvem que la tómbola a benefici de la Residència tendria lloc per Setmana Santa. Idò ara ens veim obligats a rectificar. La comissió ha cregut més oportú fer-la coincidir amb la celebració de la Fira, a finals d'abril, i així està previst ara que sigui. Els comptes són d'obrir la tómbola una setmana abans de la Fira, o sia dia 23 d'abril, i mantenir-la oberta, a la Casa de Cas Metge Rei, mentre hi hagi material cada dia, encara que els comptes dels organitzadors són que entre la Fira i el Firó es despatxi tot. I això que el material recollit fins ara ja és molt, degut a la bona acollida que ha tengut la iniciativa dins el poble. Es molta ja la gent que ha fet o té previst fer la seva aportació en funció de les seves possibilitats, cosa que ha estat rebuda amb molta satisfacció per part de l'organització.

Al mateix temps que la tómbola estarà oberta al públic (presumiblement entre el 23 d'abril i el primer de maig, com a mínim) també estarà exposat al públic el projecte de l'edifici de la residència, de tal manera que tothom que vulgui el pugui conèixer amb detall.

M.V.

DEMOGRAFIA

DEFUNCIONS

Miquel Bestard Oliver (27.1.1906-22.1.1989)

Joan Columbàs Dolç (23.1.1905-13.2.1989)

Des de la passada informació de 21 de gener no s'ha inscrit al Registre cap naixement ni matrimoni.

Font: Registre Civil, 18 de febrer.

FORN - PASTISSERIA

BOVER

CA'N BLANCO

Carrer Llarg, 58
Tel. 62 00 52

CASA DE LA VILA

PRESSUPOSTS

S'han començat a elaborar els pressuposts per a 1989. Aquests pressuposts s'haurien d'haver fet a finals de l'any passat. Però enguany encara s'han començat a elaborar més d'hora que altres anys.

L'esborrany que ara s'ha començat a preparar preveu un pressupost de 81.000.000 (sense comptar les aportacions de la Comunitat Autònoma i el Consell Insular).

L'any passat pràcticament no hi va haver pressupost, ja que el que es va fer no es va ajustar gens a la realitat. Entre altres coses inexplicables la majoria municipal es va negar a incloure-hi qualsevol despesa per a la Residència de la 3ª edat. En festes es varen gastar 8.750.000 quan la previsió era de tan sols 7.000.000. De fet el mes de novembre es va fer un suplement de crèdit de 11.219.860 (i moltes de les sumes s'havien gastat sense cap acord municipal). Fins ara les finances de la Casa de la vila són absolutament caòtiques.

ASSISTENT SOCIAL

Pareix que, després de mig any d'haver-se proposat i acordat per l'ajuntament, a la fi s'aconseguirà la contractació d'un assistent social, amb l'ajut del conveni dels ajuntaments amb l'INEM i amb el Consell Insular de Mallorca. La contractació de l'assistent es farà a través de la Mancomunitat del Raiguer. I el nostre assistent el compartirem amb Alaró.

Aquest assistent pot fer una feina molt important de cara a millorar l'assistència a les persones necessitades, potenciar les activitats de cara a la 3ª edat, la joventut, els infants, i els casos de marginació i altres problemàtiques socials.

RESIDÈNCIA

La Residència va per bon camí. A la fi s'ha aconse-

guït sortir del punt mort en el qual s'estava darrerament. Hi ha ja l'esborrany del projecte, fet per l'arquitecte municipal Guillem Bujosa, i si no hi ha res de nou la primera pedra es posarà el diumenge abans de la Fira de Santa Maria.

S'espera que la tómbola que s'està preparant sigui un gran èxit, amb la qual cosa ja es tendrien doblers per iniciar les primeres fases de les obres. Després, les subvencions, i la venda de les altres propietats (terres i pis) permetran acabar la Residència.

Entre els membres de la Comissió hi ha una impressió de què les coses van bé. Així i tot s'han expressat opinions de què el projecte s'ha d'estudiar bé, d'acord amb les necessitats d'una residència moderna i confortable, i amb un caràcter que no desentoni amb l'entorn.

Això darrer, inexplicablement, pareix que costa molt. El primer esborrany no tenia res a veure amb l'arquitectura popular i tradicional a Mallorca. I el segon (amb unes enormes i desproporcionades finestres pretesament gòtiques) encara era més discordant. Convé anar alerta perquè quan les obres estiguin fetes ja no tendran remei.

Fusteria

Martorell

Taller:
Bartomeu Pasqual

Tenda:
Carrer Llarg, 89

CERÀMICA
CAN BERNAT

TELÈFON 62 01 78

C/ BARTOMEU PASQUAL S/N
SANTA MARIA DEL CAMÍ

ESCAPULONS

GUILLEM COLOMAR

CADA DIUMENGE A SA PLAÇA

UN ARBRE

EL GARROVER (*Ceratonia siliqua*)

(Del llibre: Els boscos de les Illes Balears, de J. Alzina, S. Crespí i J. Sureda).

El garrover és una planta dioica, és a dir, que a diferència de la majoria d'altres plantes, cada individu només té una classe de flors: o masculines o femenines. El fruit del garrover, la garrova, és dolç i molt apreciat pel bestiar. Antigament se'n feia sucre. Hom diu que la farina obtinguda de les garroves s'emprava per aturar les diarrees i, també, que el suc de les garroves verdes fa desaparèixer els fics. Malgrat el cultiu del garrover, com el de l'olivera, resta quasi abandonat, últimament, però, s'endevina un futur més prometedori a causa de les aplicacions industrials que tenen les garroves com a primera matèria.

Centre de reconeixement
mèdic psicològic
per a permisos de conduir
i llicències d'armes

DIMARTS I DIVENDRES DE 20 A 21 HORES

Recordi que ha de dur: - D.N.I.

- 1 fotografia
- lents correctores, si n'usa

Plaça Caidos, 3

Tel. 62 04 15

**llegiu i anunciau-vos
a:**

coanegra

GALERIA CA'N BRAHÓ

MARCS
QUADRES
MOTLURES

Quarter V^a
Tel. 62 01 26

NIELS NORGAARD

ESTUDI FOTOGRAFIC

Llorenç Frontera
REPORTATJES FOTOGRAFICS

Plaça Hostals, 44

Telèfon 14 00 52

SANTA MARIA DEL CAMÍ

ENTREVISTA

Don Pep Henales:

La revolució educativa a Sta. Maria

Que la vila de Santa Maria del Camí és una realitat inoblidable i sempre present en la memòria d'en Josep Henales és cosa que queda prou clara només entrant al menjador de casa seva a on ens rep. Olis dels santamariers Ques i Coll decoren l'estança, i en concret una tela de na Francisca Coll representant la figura del campanar de l'esglé-

«La meva idea de l'educació es basa en la comprensió i la llibertat»

sia Parroquial fa present la imatge del poble. No fou debades que don Pep passà per aquí i per això tampoc no és debades que molts de santamariers el recorden entranyablement. Tot d'una que arribam ja ens mostra fotografies d'aquella època, a on hi desfilen un grapat d'anyades de santamariers que varen tenir la sort de tenir-lo com a mestre.

Però tot i que a mesura que van apareixent les fotos els records també acudeixen a la memòria, noltros volem començar pel principi. Don Pep ens explica com aprovà unes oposicions a mestre nacional després de passar 8 anys exercint el magisteri al Col·legi de Sant Josep Obrer, que compta actualment amb 2.300 alumnes i del qual ell en fou uns dels pioners. Però, es va veure destinat a Menorca i a ell no l'interessava moure's de Mallorca perquè volia casar-se, i per això va de-

manar l'excedència com a mestre estatal per passar al sector privat, concretament al col·legi Lluís Vives de Palma d'on n'estotja un bon record perquè allà hi va poder desenvolupar la docència en bones condicions fins que, després d'aprovar unes altres oposicions a mestres d'escola parroquial, va venir a Santa Maria del Camí malgrat en un principi havia d'anar a Montuïri, substituint el mestre anterior.

Don Pep va desglossant amb senzillesa els canvis que des del punt de vista de la metodologia educativa va suposar la seva incorporació, posant en pràctica la seva idea d'una educació

basada en la comprensió i feta en llibertat. Només tretze alumnes tenia l'escola quan ell se'n va fer càrrec, i l'any següent ja eren quaranta i no hi cabien. «Una de les primeres coses», diu, «que em varen impulsar a organitzar activitats extraescolars pels nins eren les guerres que aquests organitzaven a l'estació del tren. En sortir d'escola tenien el costum d'anar cap a l'estació i barallar-se amb altres nins que viatjaven amb el tren. Per distraure'ls d'això vaig començar a muntar activitats».

Va ser una època en què l'escola va progressar en molts d'aspectes: es feia el Batxillerat lliure, s'organit-

zaven moltes excursions fora poble, visites educatives, classes de pintura, un cor que participava amb èxit a concursos i que arribà a cantar «La Balanguera» enmig de la plaça tot i que estava mig prohibit els primers campaments a Can Vaumà i després a la Colònia de Sant Pere... i moltes altres activitats que seria llarg anomenar. Va ser ell també qui va convèncer les

«El dia que vaig partir de Santa Maria hi vaig deixar el cor»

monges de juntar els nins i les nines a l'escola, un fet significatiu en el procés de renovació pedagògica.

Dels campaments, que solien provocar unes bones passades de pena de les mares poc acostumades a l'absència dels fills, n'hi ha més d'una anècdota, com el fet que de Santa Maria els feien arribar cada dia el gel, i en feien cada any una pel·lícula, cosa que en aquella època era relativament insòlita. «Una vegada», conta Don Pep, «jo era amb els nins a la platja de la Colònia de Sant Pere i per allà també hi havia un home amb un ca. Aquell home s'acostà i em va dir en to de queixa que noltros molestàvem el seu ca. Jo vaig negar tal cosa, i ell s'identificà dient que era el comandant de la Guàrdia Civil. Aleshores jo li vaig dir que si ell era el comandant de la Guàrdia Civil jo era el Bisbe. La qüestió és que aquell home

se'n va anar a vestir de Guàrdia Civil i a mi em varen haver d'amagar perquè no em trobàs».

La tasca de don Pep Henales no es limità a l'ensenyament i a l'escola, sinó que abastà un arc social més ample i va tenir una transcendència tan important que encara perdura el dia d'avui. És el cas, per exemple, dels foguerons. Ens ho conta així: «En realitat va ser la meva sogra qui em va picar perquè em comentava que els santamariers no eren prou animats perquè no tenien o havien perdut el costum de fer foguerons. De manera que amb el caramull d'estris vells que hi havia a l'escola de l'època anterior i llenya que proporcionaren els mateixos nins vàrem fer un fogueró, que més que un fogueró era una focatera, i després d'altres s'hi afegiren i es renovà la tradició».

Va ser remarcable, també, l'impuls que don Pep va donar a l'esport santamari, especialment en el terreny del bàsquet i el futbol. Durant la seva estada a Santa Maria es va montar el primer equip de bàsquet inaugurant-se un pista. «El tuster Martorell ens va fer els taulers», encara recorda. Després es crearen més equips en diferents categories. I pel que fa al futbol es va construir el camp que hi havia darrera la Parròquia i s'organitzà el primer equip femení.

El seu interès per participar en les activitats col·lectives de la nostra vila fins i tot el portà un any a for-

Al Campament de la Colònia de Sant Pere. Drets, d'esquerra a dreta: Pere Fiol, Pere Llompart i Guillem Barceló. Don Pep Henales està acotat, a la dreta. Els altres dos no saben qui són

mar part de l'organització de les festes juntament amb un grup d'entusiastes..

«Me'n record que vàrem

«La meva gran vocació segueix essent fer de mestre»

esser els primers que vàrem contractar en Llorenç Santamaria i va ser un fracàs total perquè va ploure».

Un circumstancial contacte de don Pep amb el còsul dels Estats Units de Nordamèrica va permetre una fructífera relació entre la nostra escola parroquial i l'Armada U.S.A.. Grups de

pares i alumnes i fins i tot l'Ajuntament en plè varen tenir l'oportunitat de visitar veixells i un submarí ianqui, els mateixos nebots d'en Jhon F. Kennedy participaren a un dels campaments a Can Vauma els americans regalaren dues bicicletes a dos nins de fora-vila perquè poguessin anar a escola i fins i tot els «marines» pintaren l'escola de dalt a baix. Durant una visita protocolària a l'escola de Santa Maria girada per l'Almirall de la flota americana a la Mediterrània s'esdevingué una anècdota molt graciosa que don Pep ens relata: «Resulta que uns dels membres de la delegació americana que visitava l'escola va demanar a mestre Colau, que era per allà, a on era l'excusat. Mestre Colau el se'n dugué tran-

quil·lament cap a les figueres de moro i li va dir que allà hi podia fer el que volgués. La sorpresa del ianqui degué ésser enorme».

No hi ha dubte que don Pep és home que gaudeix d'un bon sentit de l'humor com ho demostra aquesta altra anècdota: «Jo estava molt prim i tenia cara de jove, per això alguna vegada em varen confondre amb els meus alumnes. Un dia un senyor va venir a l'escola i s'adreçà a mi dient que volia parlar amb el mestre. Jo li vaig demanar que esperàs un moment i vaig anar cap al meu despatx i vaig dir a un al·lot que anàs a cercar a aquell senyor que volia parlar amb el mestre»

Don Pep recorda amb agraïment l'ajuda dels Vicaris, del Rector, del Batle i de moltes persones que es bolcaren donant suport als projectes. «Jo vaig viure entregat a la meva tasca, però per molt que jo donàs el poble sempre em tornava e-doble».

No pot estar-se de recordar amb recança el dia que ens deixà: «El dia 20 de Mars de 1.972, dia de Sant Josep, jo deixava Santa Maria del Camí després d'una festa en que hi havien participat els nins, amb el meu cotxe carregat de regals, però el meu coret quedava al poble». Tant es resistia a anar-se'n que encara durant el temps que quedava de curs tots els horabaixes comparagué a donar classes. «Vaig deixar Sta. Maria i l'ensenyament per dues causes: la primera va

AUTÈNTICA SOBRASSADA MALLORQUINA

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 104
carretera Palma - Inca
Santa Maria del Camí
07320 - MALLORCA
Tel. 62 01 44

porta no tancaré jo mai tampoc al poble de Sta. Maria. Potse allò que em produeix més recança és visitar l'escola, perquè ja gairebé no hi conec a ningú i tenc la impressió de molestar, no m'agrada la possibilitat que es pensin que hi vaig a fiscalitzar».

No fa molt va viatjar fins al Perú amb la seva dona per commemorar el vint-i-cinquè aniversari de nocces, i a Lima va tenir ocasió de trobar-se amb en Pere Llompart i en Joan Parets. «Va ser un encontre molt emotiu», reconeix. En realitat, tot allò que envolta o es relaciona amb Santa Maria del Camí té una càrrega d'emotivitat per Don Pep Henales. Un poble agraït mai podrà oblidar l'excel·lent tasca, essencialment renovadora, que portà a terme, perquè va ser una tasca que mereix el reconeixement no sols dels seus ex-alumnes sinó de tot el poble.

Text: Joan Serra
Fotos: Rafel Pizà i cedides per J.H.

ser que la meva dona no es trobava molt bé i no m'agrada tornar tard a canostra, com solia passar perquè al poble m'enganxaven per participar en un munt de coses. L'atre va ser d'ídole

econòmica, perquè a la Caixa d'Estalvis m'oferiren ja per començar el doble del que cobrava fent de mestre». «Ara faig de banquer», confessa, «i ho faig de gust i el millor que puc, però fer de

mestre segueix essent la meva gran vocació, i sempre que torn a Sta. Maria el cor em fa un no-sé-què. Al poble hi tenc els mateixos amics de sempre, cap porta no hi trob tancada i cap

Joan i Maria

PERRUQUERS

Antoni Gelabert, 18 - Tel. 62 06 81

cafeteria - bar Comerç

local climatitzat
gelats - refrescs - tapes
un local ample i confortable per a tots

Plaça dels Hostals, 27 - 29 - Tel. 62 00 29

CONSPORT
AUXILIAR CONSTRUCCIÓ

PISCINES - TENNIS - XALETs - SAUNES - COMPLEMENTS

Mateu Juan Matas
DIRECTOR

Barceló i Combis, 10 Telèfon 46 52 11
PALMA DE MALLORCA

CONFECCIONS

VICÉ

MODA JOVE

Una excursió de l'Escola Parroquial, fa més de vint anys.

No hem pogut identificar tothom, però sí la majoria. 1- Pere Fiol (en aquell temps vicari del convent), 2- Rafel Ramis Crespí, 3- Tolo Mateu Capó, 4- Guillem Ramis (dels telèfons), 5- Tomeu Ramis (dels telèfons), 6- Llorenç Borràs «Rives», 7- Josep Marià Sbert, 8- Mateu Morro, 9- Gori Negre, 10- Joan Vic, 11- Toni González, 12- Josep Campins, 14- Jordi Oliiver, 15- Pere Vic, 16- Gabriel Borràs «Ribes», 17- Miquel Vich, 18- Rafel Ramis (dels telèfons), 19- Miquel Borràs, 22- José Henares, 23- Un germà de n'Inocencio, 24- Miquel Frontera, 25- Inocencio, 26- Santiago Morales, 27- Pep Comes, 28- Maties Frau, 31- Joan Forteza, 32- Joan Ramis, 33- Vicenç Grau, 34- Tolo Matemales Comes, 35- Bernat Comes, 36- Tolo Matemales Genovard, 38- Jaume Salom Santandreu, 39- Sebastià Serra, 40- Jaume Salom Ramis, 41- Biel Vic, 42- Pep Maria Santandreu, 43- Andreu Canyelles, 44- Guillem Mercadal, 45- Pere Roca.

VIVERS
SANTA
MARIA
SAT 7117

Don Pep (Records d'un ex-alumne)

Anar a escola no era res massa agradós aquells anys seixanta. En aquella sala vella, de pupitres plens de mil inscripcions, on ens hi agombolàvem petits i grans, instal·lada a la part de dalt de Can Sanxo. En el sagrat l'al·lotgea s'encalçava, entre el polsim, i jugàvem a bolles i a banya davant el portal dels homes.

De damunt el terrat, el temps del pati, el mestre ens mirava, berenant, i a baix regnava el terror de la selva. Els minuts s'amagaven per darrera el carretell de vendre gelat d'en Colau, o se feien fonedissos pels racons més amagats de la porxada. I quatre bèsties, «els grans» imposaven la seva llei a pilotades i clotellades.

Els dies de fred Can Sanxo era ben trits. Els horabaixes d'hivern se feien llargs, quan n'Ordines, en Sastre, en Comes, en Martorell, etc. ens posaven els comptes, mentre el mestre llegia el diari, i en acabar el mestre ens feia la prova pel nou, i cada compte malament una reglada. Una reglada que podia esser amb el regle petit (en «Colauet») o amb el regle gros (en «Colau»). I que podia esser aplicada als darreres o a damunt la mà. Ningú no se n'escapava de les reglades. Encara record els bels i els bots d'en Picarola, quan li etzibaven vergades amb aquell tros de fusta.

Ni en Rullan, al cel sia, que estava ben malalt, se n'escapava de rebre adesiara. Encara record quan un dia, dos majors agafaren el Fèlix (que havia romput un pinotell dels que feia poc havia sembrat el rector Fundo), en pes, un per cada braç, i el mestre l'espolsava com una estora, reglada ve, reglada va.

Aquell mestre era de l'escola antiga, aquells que eren partidaris de «la letra con sangre entra». Que cada dissabte

ens feia cantar el «Cara al sol» i «Prietas las filas», i ens feia trabucar les papereres dins una habitació, que feia de femer de l'escola. Fill de «cuerpo», i un poc amargat, per una feina que segurament no l'apassionava, i que a més no estava ben pagada (en aquells temps era cert alló de «passar més fan que un mestre d'escola»). Res li retrec ni li tenc gens de rancor, si ens atemoria i feia de l'escola un lloc de por i disgust, era perquè no sabia fer altra cosa.

Encara record el dia que va arribar Don Pep, aquell mestre nou que menava un seat sis-cents color d'oliva. Vaig badar unes orelles d'un pam i encara me'n record d'algunes de les coses que va dir. Don Pep, era jove i actiu. Havia estat a Menorca i a Sant Josep, i dins l'escoltisme, i tenia ganes de fer coses. Me'n record que una de les primeres coses que vàrem fer va esser netejar l'habitació que feia de femer, i hi férem una auleta petita i la biblioteca.

Molts dels companys eren un poc escèptics. Sabien que, per naturalesa, el mestre era l'enemic, i no se'n refiaven massa. Aquell canvi era mal de pair per nins de 7 a 14 anys avesats a tèmper i a rebre. Però la llaurada va esser fonda i va remoure la terra, per això la llavor va poder arrelar bé.

Ja vàrem poder xerrar en mallorquí amb el mestre, i riure de tant en tant, i no tenir por. El que era anar a escola, per a nosaltres va canviar completament. Cada matí Don Pep ens posava una màxima, una espècie de lliçó moral, i ens feia un petit sermonet. Pentura a molts els entraven per una orella i els sortien per una altra aquells parlaments de Don Pep, que tractaven de responsabilitat, civisme i personalitat, però n'hi havia que els escoltaven ferm.

L'arribada de Don Pep a Santa Maria va esser la primera confirmació de què les coses estaven canviant. Pujaven aires nous, i la pedagogia repressora i rànica començava a anar de capa caiguda.

Amb don Pep descobríem la música. Fèiem cançons (potser aquelles lletres de «el capell de tres puntes» i «Es mussol» fossin les primeres paraules que vàrem veure escrites en la nostra llengua), i cantàvem sovint, cançons de Mallorca i d'arreu del món. I si era necessari Don Pere Fiol o en Vicenç Mates hi donaven una mica d'ajut. Fins i tot férem una espècie de coral i cantàrem «La Balanguera» i «L'estrella de l'alba», que na Marisa ens ajudava a cantar amb el piano.

Aprenguérem a dibuixar, no sols dins l'escola, sinó sovint fèiem sortides a pintar amb aquarel·les o pintures, i pintàrem el molí de Can Millo, l'estació del tren, la Casa de la Vila... Fèiem murals i descobríem l'interès del

RENAULT

MARTI CANYELLES FERRANDO

SERVEI OFICIAL
C/ Bernat de Sta. Eugènia, 71
Tel. 62 06 74
SANTA MARIA DEL CAMÍ

LLORENÇ SANS

Reis Catòlics, 59 4.ª - 1.^a
Telèfon 24 68 74
Palma de Mallorca

Instal·lacions - Pressuposts
Reparacions

Instal·lacions BOMBES
SUMERGIDES

Carrer Casasnovas, 21
Telèfon 62 06 02
Santa Maria del Camí

passatemps

articles per a esports

futbol, bàsquet,
tenis, pesca...

Marqués de Fuensanta, 35
07320 SANTA MARIA (Mallorca)

col.leccionisme (de segells, de minerals, els herbaris, d'insectes, etc).

També descobrirem l'esport. Amb Don Pep a Santa Maria es varen conèixer per primera vegada un enfiloll d'esports desconeguts. El basque va esser l'esport més promocionat (no debades Don Pep venia de Sant Josep), i vàrem instal·lar, gràcies a les gestions de Don Pep, les canastres de la Plaça Nova. Don Pep no sols va introduir el bàsquet, sinó que també ens ensenyà el voleibol, el hadbol, l'atletisme, el futbol, la natació, etc. I aprenguérem a jugar, els jocs que el mestre ens ensenyava a la Plaça Nova, jugant amb nosaltres, com un al.lot més.

No és fàcil en unes poques retxes recordar tot el que aprenguérem amb Don Pep. Recuperàrem el sentit participatiu i alegre de les festes; els foguerons de Sant Antoni, que estaven morts i no se'n feia cap ni un, i Don Pep, davant la creu dels caiguts, va encendre per primera vegada. Per tant la celebració a Santa Maria de la festa de Sant Antoni la va iniciar Don Pep.

Aprenguérem a fer excursions. Unes excursions que record que eren aprofitades fins el darrer segon. Dins l'autobús: cançons, acudits, i de tant en tant qualche sermonet. En baixar de l'autobús, visites a museus, palaus, castells, La Seu, els vidres d'en Guardiola, Sóller, Valldemossa, L'Ofre...

Un dia Don Pep ens va dur a una era, devora Ca n'Andria, i ens va ensenyar a muntar una tenda de campanya. I va organitzar el primer campament a Can Vauma, devora l'Albufera d'Alcúdia. Uns campaments inol·ludables, amb en Bernat Sureda, en Guasp, i altres amics. On coneguèrem Mallorca i aprenguérem moltes coses (encara que els moscards eren mals d'aguantar els capvespres). I després seguiren a la Colònia de Sant Pere (amb visites inol·ludables a Ca los Cans i l'Ermida de Betlem). Quants d'esforços li devien costar a Don Pep l'organització d'aquestes activitats! I a la seva dona, que havia de tenir esment de la cuina, amb altres persones que ajudaven, devora la Conva de Son Martí.

Ens ensenyà a treballar en equip, a respectar les decisions de la majoria, a entendre els altres, a esser responsables en els nostres comeses. I jo crec que la seva llavor va esser bona, molt bona. De fet l'Escola Parroquial a partir d'ell ja no va esser mai més el que havia estat, i m'atreviria a dir que fins i tot el poble de Santa Maria ja no va esser com abans. Els anys passen, i els records, poc a poc, s'enterboleixen per la boira de l'oblit, però serà difícil oblidar a Santa Maria a Josep Henales.

M. Mateu Morro

BARTOMEU CANYELLES, S.A.

Destil.leries

SANTA MARIA

Palo Resolis - Herbes Foc i Fum

Rei Sanç, 3 - Tel. 62 01 66

MIQUEL SANTANDREU

*Vespinos - Mobylettes

*Moto-serra ECHO

*Moto-cultor PIVA

*Vespa

Bernat de Sta. Eugènia, 126 - Tel. 62 00 77

GALERIA DE PERSONATGES

CAN DAVID: UNA VIDA DEDICADA AL PA

Segurament a hores d'ara molts hauran sentit dir que el Forn Botiga de Can David tancaria properament i definitivament les portes. Per això, hem anat a parlar amben Pep i na Catalina.

Xerraren allà mateix, vora la boca del forn, sentint el renou de la màquina de pastar i l'oloreta del pa calent, que esperen dins la botiga els darrers clients del dia. Can David encara és un forn botiga d'aquests que gairebé ja no en queden, on pel portal fals un pot entrar a tota hora a adquirir el que li faci falta.

Decidim iniciar la xerradeta:

-Digau-me quan de temps fa que duis Can David?

(Pep em contesta) -Jo, ja fa uns 30 anys, des què es morí son pare de na Catalina, o sigui, el meu sogre, i em vaig fer càrrec del forn.

Per la qual cosa deduïm que na Catalina sempre ha estat entre sacs de farina, des de la seva joventut.

-Pep, abans que feies?

-Jo feia de forner.

-I tu Catalina?

-Jo sempre he estat aquí.

-Perquè vos pareix que la majoria de gent prefeix el vostre pa? Teniu algun secret?

(Es miren, na Catalina mira a en Pep que em contesta) -A noltros mos pareix

que a la gent li agrada lo conegut, i el nostre pa ja fa molt de temps que el coneixen, i secret no en tenim cap... *Tots sabem que secret pot ser que no en tinguin, però pa tant bo com aquest és difícil de trobar, en Pep segueix...* Pot ser que hi influeixi el forn, perquè és de llenya, sempre empram faixines de pi per coure.

-Quin procés té el vostre pa?

-Sempre empram farina, aigua i llevat. Que el llevat se lleva una nit per s'altre dia de la pasta. Preparam el pa i el posam damunt posts i el deixam que toï. Feim foc al forn i quan veim que el pa ja és tou, llavors escombram el forn, gairebé és el més difícil ja que aquest és

molt gran, s'escombra amb aquest garrot...

Em senyala un garrot gruixat i llarg, bastant allisat, possiblement de tant d'usar-lo, i m'explica:

-... al cap si posa un pedaç banyat, i agranam el forn, i ho feim així perquè una granera es cremaria.

-Digau-me, és veritat que prest tancareu?

PERRUQUERIA D'HOMES

CA'N MOREI

Paborde Jaume, 13

TALLERS T & B

-Reparació d'automobils en general
especialitat en SIMCA i CHRYSLER
servei de grua
Venda de Vespes i Vespinos

Plaça Jaume III
Tels. 62 04 74 - 62 01 52 - 62 06 70

-Sí, quasi bé segur que serà al mes d'abril.

-Què vos ha duit a tancar? Creis que a lo millor està relacionat a l'allau d'exigències actuals als petits comerços? com són les inspeccions de treba'l, de sanitat, etc, i sobretot per la gran competència dels hipermercats.

-Podríem dir que tot s'ha ajuntat -comenta en Pep- i a més a més, jo ja me puc retirar, emperò és ben veritat que darrerament tenim

molts d'emperons i molta competència.

-Em podries contar alguna anecdoteta?

-Quan vaig tenir s'accident fa uns set anys aproximadament, molta de gent va pensar que s'havia acabat Can David. Emperò malgrat que l'accident va ser gros vàrem poder seguir. De tot d'una na Catalina feia tot el que podia i més, i tot d'una que vaig poder «a seguir s'ha dit!».

-Aquí també podríem resaltar com durant uns

23 anys seguits la gent de foravila va disposar d'un servici de pa fresc -millor dit, de pa calent-. Al mateix temps heu anat a altres pobles?

-No, sols a Santa Maria.

-Com veis el futur comercial de Santa Maria?

-S'ha de dir que entre la competència creixent i possiblement l'autopista que influirà en la gent que de passada fins ara s'atura... però no sabem el que passarà...

-Que pensau de la inseguretats al poble?

-N'hi ha molta d'inseguretats.

La nostra conversació es va desviant a altres temes, i continuam xerrant una estona més. El que és ben segur és que en Pep Bestard i na Catalina Serra quan tanquin els recordarem amb un molt bon gust a la boca, el gust del seupa.

S'oloreta del pa calent acabat de treure del forn m'ha fet entrar en gana, gràcies, bona nit i me'n vaig a sopar que ja n'és l'hora.

MAC

**BAR
SANTA
MARIA**

**CARRER
LLARG**

**SERVEI DE
BARBACOA**

**CONILL TORRAT
VARIATS
«PERROS»
HAMBURGUESES**

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

BOUTIQUE

NOVA GENT

SANTA MARIA

CADA DUES SETMANES, RENOVACIÓ D'EXISTÈNCIES
DISSABTES HORABAIXA OBERT

Bernat de Santa Eugènia, 87 - Tel. 62 01 33

Serveis
J.G. Oliver

FONTANERIA - CALEFACCIÓ
PISCINES - ESTUFES

C/. Bernat de Sta. Eugènia, 86
Tel. 62 12 64 - Particular 62 13 36

**SA
GERRERIA**
CERÀMICA SERRA

Carretera d'Inca
Tel. 62 01 71

PETANCA

Diferent sort els ha tocat viure als dos equips santamariners de Petanca en el terreny esportiu. En el cas del C.P. Unió Santa Maria, en el moment de tancar la present edició el tenim encapçalat la classificació del seu grup de la Tercera Categoria a manca d'una sola partida fora casa contra el C.P. Hostalets, partida que en el moment de llegir aquesta crònica ja s'ha celebrat decidint-se si finalment el nostre representant ha assolit o no la primera plaça. La qüestió que està encara també pendent en el moment de redactar aquestes línies és si s'haurà de jugar un play-off complementari. D'això depèn que l'Unió pugui o no aconseguir la categoria superior per la via directa. Així i tot ens comentaven els seus responsables que el Club haurà de reflexionar sobre si interessa o no ascendir efectivament, perquè en el cas que les gestions per a realitzar nous fitxatges que garantissin enfrontar la nova categoria amb possibilitats no arribassin a bon port, l'Unió podria veure's obligada a renunciar a la categoria.

D'altra banda, temps de vaques magres corren pels representants de l'altre Club, el C.P. Vila Santa Maria, degà de la petanca santamariera. En l'aspecte esportiu li toca ocupar la darrera posició del seu grup de Segona Categoria a la taula classificatòria, havent sofert la pèrdua dels jugadors de la família Ordóñez que durant anys han donat suport al club. Si a tot això hi afegim el crònic problema econòmic, del qual recordarem que ja n'hem parlat en anteriors edicions de «Coanegra», arribarem a la fàcil conclusió que el «Vila» està passant per moments difícils. Però és precisament quan les circumstàncies són adverses que es demostra el veritable pundonor, i de moment el club segueix en competició i amb l'esperança de millorar resultats i salvar categoria si finalment es dona la oportunitat de jugar un «play-off».

magatzem de materials de construcció

GAMUNDI

Gabriel Mesquida, 1 - Tel. 62 02 30

TRIAL**EXCEL·LENT TEMPORADA DE
«OBAC - TALLERES FICOM»**

Els pilots de l'equip local de trial «Obac-Talleres Ficom» s'han proclamat campions de Balears de trial a la categoria junior, ocupant les tres primeres places de l'esmentat Campionat. S'ha proclamat Campió en Sebastià Crespi Cañellas, amb 89 punts; subcampió en Tomàs Pizà Adrover, amb 86 punts; i tercer en Mateu Benegas Gelabert, amb 67 punts. A la categoria senior en Bartomeu Nadal Pujadas es va classificar en un meritori cinquè lloc.

L'entrega de Trofeus i Diplomes dels diferents Campionats Balears de Motociclisme va tenir lloc durant un dinar el passat dia 22 de Gener a l'Hotel Brasilia de la Platja de Palma.

A més de participar en el Campionat de Trial els pilots locals prengueren part d'una manera ben destacada en altres modalitats. En Tomàs Pizà es va classificar cinquè a la categoria absoluta de Indoor-Trial i va ser també el pilot local que va sovintetjar més la participació en aquest Campionat, perquè tant en Sebastià Crespi com en Mateu Benegas tan sols participaren al «Indoor-trial Sta. Maria», i es classificaren als llocs 14 i 15 respectivament del Campionat. També dins el Campionat de Trams d'Enduro, modalitat nova a les illes, va tenir una destacada actuació en Sebastià Crespi, amb un cinquè lloc a la categoria dels 125 centímetrescúbics.

Aquestes esplèndides classificacions aconseguides pels pilots locals els permeten de començar la temporada d'enguany amb moltes il·lusions i ganes d'almanco igualar els resultats, cosa que no serà fàcil. De fet ja han començat a preparar-se a fons entrenant a les totes. Tant en Sebastià Crespi com en Mateu Benegas s'han proveït de montures noves amb l'adquisició d'unes moderníssimes Montesa Cota 309 en vistes a enfrontar amb moltes garanties les futures proves.

La temporada d'enguany ja s'ha posat en marxa i la veritat és que no podia començar millor, perquè el dia 17 de gener se celebrà a Muro el III Trial Sant Antoni i la victòria a la categoria junior correspongué a Sebastià Crespi, el tercer lloc per a Tomàs Pizà i el quart per Mateu Benegas. En seniors en Bartomeu Nadal es classificà quart.

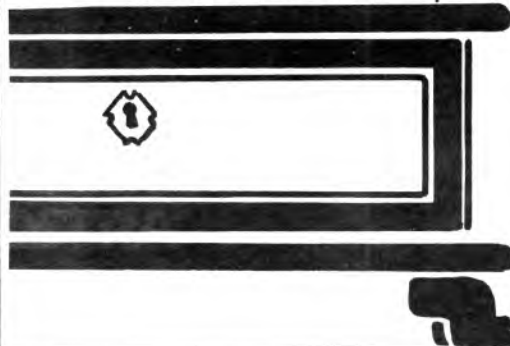
L'equip de trial «Santa Maria del Camí - Obac - Talleres

Ficom» vol agrair a través d'aquestes pàgines el suport dels seus patrocinadors, tant econòmic com tècnic. Obac Bar i Talleres Ficom han fet possible l'adquisició d'indumentària nova i la participació als diferents Campionats.

APRENEU KARATE**CLUB CA'N BRAHÓ**

A l' Edifici Municipal
Dilluns i Divendres
de les 18 a les 19 h.
1.000 Ptes. mensuals

**restauració
de mobles d' època**

pau mir ribas, tel. 60 30 91

FUTBOL FEMENÍ

No podem dir que les coses hagin canviat a l'equip del Santa Maria Atc., ja que desde la darrera crònica i havent jugat tres partits més, es continua ocupant la darrera posició a la taula classificatòria amb el mateix punt que es va aconseguir a casa la segona jornada de la lliga.

Pareix ésser que les jugadores encara ara no han agafat el ritme dels altres equips i de l'alta competició i que els costa molt fer-ho així, ja que el potencial dels altres equips és realment molt elevat. De totes maneres i insistim una altra vegada, no es fa el ridícul ni molt

menys. L'únic que fa falta a l'equip és millor preparació física per aguantar els noranta minuts que dura el partit i un poc més de convicció a l'hora de jugar els mateixos, ja que pel que hem vist estan a l'altura dels altres equips en quant a nivell de joc es refereix. Esperem que d'un dia a l'altre es donin compte del mateix i així ho puguin fer.

AMATEUR: EL VANDALISME ARRIBA A SANTA MARIA

Efectivament, de vándals o salvatges o el que vostès li puguin dir, varen ésser els fets que varen passar a Santa Maria el dia que l'equip amateur va jugar contra el Montaura de Mancor, fins llavors segon classificat de la lliga darrera el Santa Maria.

L'espectacle donat per la tropa de Mancor va ésser deplorable. Pareixien una guarda de llops amb fam darrera la seva presa, que en aquest cas eren tan el públic, com l'àrbitre com els jugadors del Santa Maria. Insults, agressions físiques, invasió de camp i tot el que puguin imaginar. Menys mal que el Montaura va guanyar el partit en una jugada desgraciada per l'equip local, perquè pel contrari hagués estat Troia.

Sembla mentida que a les altures de segle en que estam, amb el civisme de que presumim i a la categoria en què es juga, i sobretot sabent que aquests dos equips probablement i amb tota seguretat estaren a la fase final de la lligueta per l'ascens, encara passin aquestes coses. Al futbol hi va la gent per passar una estona, encarara que n'hi ha que hi van per llançar totes les seves ires contra el primer que els faci la contrària com així va succeir aquest diumenge. En tot això, i per més «recochineo», la federació sanciona al C.E Santa Maria a pagar una multa de 10.000 pts. obrint un expedient i amb amenaça de tancament de camp en cas de què torni passar una cosa similar, quan veritablement els qui haurien d'ésser sancionats són els del Montaura, ja que els agressors invasors, i portadora de la violència varen ésser ells. Pareix ésser que ja no recorden que dit poble va ésser sancionat a perpetuitat i es passaren vint anys sense poder haver-hi futbol regional a Mancor.

Passant al tema esportiu, hem de dir que el Santa Maria ha tornat recuperar el liderat després de l'ensopagada del Montaura a Alcúdia. Per altra banda, i com a cosa positiva, cal dir que el dia del Montaura es va recaptar la major taquilla en la historia del club. Pareix ésser que la mateixa superà les 100.000 pts. de llarg. Al menys una cosa positiva hi va haver.

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMÍ

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

**MAGATZEM DE MATERIAL
DE CONSTRUCCIÓ**

JOAQUIN ESTESO

CARRER DE L'ESGLÉSIA

BÀSQUET

RESUM DE LA TEMPORADA

La temporada de bàsquet ja està molt avançada i molts d'equips ja han acabat la primera fase de la lliga. En quant als equips del nostre poble, la podríem resumir de la següent manera.

Començant pels més petits, el **Mini Femení**, volem dir que la majoria de gent que forma aquest equip és nova i que els resultats evidentment no poden ésser gaire positius, ja que els començaments són difícils per tothom. De totes maneres, aquesta colla d'al·lotjats asseguruen en certa manera i a llarg plaç el futur del bàsquet al nostre poble.

En quant al **Cadet Masculí**, va a la lliga d'acord amb les seves possibilitats. És a dir, a mitja taula. Tots els components són molt joves i el que importa en aquest cas, és que els seus jugadors es vagin formant per poder passar amb garanties a categories superiors. El seu pas per la lliga i com a data curiosa, és que van guanyant a tots els equips de pobles, perdent contra els de ciutat. Pel que fa a l'equip **Infantil Masculí**, el paper fet per l'equip sembla ésser que no és del tot satisfactori, ja que estan a mitja taula per avall, quan s'esperava que fos tot al revés. Els components podem dir que tenen una certa categoria i que poden rendir més del que han fet. Tenen possibilitats de pujar llocs i esperam que es recuperin i que així sigui. L'equip **Juvenil Masculí**, equip format íntegrament per jugadors santamarieris, està fent una temporada realment acceptable, amb aspiracions de poder quedar dins els tres primers, cosa que els faria jugar el Play Off d'ascens, fet que seria realment important per aquest equip. Encara que en principi i degut al potencial dels altres equips el fet dit anteriorment no pareix probable en teoria, esperem que no sigui així i que finalment aconseguisquin el que en principi no entrava dins els plans del equip. Pujar de categoria.

El **Senior Femení**, és un equip que ja fa uns quants anys que esperam la seva confirmació com equip punter de la categoria. Té jugadores francament vàlides i li sobra en prin-

cipi qualitat perquè l'equip sense passar pena, pugui guanyar la majoria de partits. A la pràctica la cosa canvia considerablement, ja que li ha vingut just poder-se ficar dins el Play-Off d'ascens, perquè ha fet una temporada molt discreta, quedant finalment els quintes classificats. Després del que hem pogut veure al llarg de la lliga, no podem dir que les esperances siguin molt grosses, encara que degut al potencial de les seves jugadores comparades amb la resta d'equips, de sortir les coses bé, si que es podria donar la sorpresa.

L'equip que realment està duent una temporada sensacional és el **Senior Masculí**. Des del principi de lliga, ja es va veure que els seus components es prenen la cosa seriosament, assistint la totalitat de la plantilla als entrenaments, i posant ganes i tot el que saben per poder fer una bona campanya.

Evidentment els resultats no es varen fer esperar i ràpidament encapçalaren la taula classificatòria, i si no recordam malament sols l'ha perduda durant una sola jornada.

Pareix ésser que faran campions de carrer i que es tornarà recuperar la categoria perduda, passant a l'A-1, categoria en què es tornarà jugar amb els millors equips de l'Illa en categoria Regional. Enhorabona en aquest equip, a l'entrenador i tots els seus dirigents, per la tasca realitzada.

Passant al gran problema que té el Club, l'econòmic, cal dir que el pressupost passa les 400.000 pts., i que al contrari que els altres anys, en els que es feien socis, degut a la poca recaptació que es feia amb els mateixos pel baix nombre que s'hi feia, enguany s'ha aplicat la fórmula de fer pagar 2.000 pts. a cada jugador que volgués jugar a bàsquet. Pensam que és un fet realment positiu, ja que d'aquesta manera el jugador se n'adona del que val fer jugar un equip federat i que les despeses són molt elevades. Imaginam que si es paga una quota mensual per jugar per exemple a Tennis, Judo, etc. no creim que ningú posi el crit al cel per pagar una quota ANUAL de 2.000 pts.

coanegra

**PUBLICACIÓ
DEL'O.C.B.
DE SANTAMARIA
DEL CAMÍ**

DEPÓSIT LEGAL
P.M. 381-1981

EDITA
Obra Cultural Balear
de Santa Maria del Camí

EQUIP DE REDACCIÓ
Bernat Calafat
Pere Josep Calafat
Magdalena Canyelles
Ramón Canyelles
Mateu Morro
Rafel Pizà
Joan Serra
Mateu Vich

COL·LABOREN
Maria Amengual
Xisco Grimalt

PORTADA
Rafel Pizà

**REDACCIÓ,
ADMINISTRACIÓ
I PUBLICITAT**
Batle Bartomeu Simonet, 5
07320 Santa Maria del Camí

IMPRESA A
Informacions Llevant S.A.
Passeig Ferrocarril, 1
Tel. 55 03 28, Manacor

Els articles firmats en aquesta revista sols expressen l'opinió dels seus autors.

ENTRE FOGONS

PASTÍS DE FORMATGE

Aquest deliciós i exquisit pastís, segons diuen tots els que l'han tastat, l'ha anat posant de moda dins les seves amistats na Victòria i perquè el cercle de gent que pugui degustar aquest pastís sigui més gran, el vos feim arribar en aquesta secció. Animau-vos. Animau-vos que és bo de fer.

Ingredients:

- 2 tarrines de formatge tendre
- 1 pot de nata líquida
- 1 pot iogurt ple de sucre
- 3 ous

- galletes Maries
- margarina

Preparació:

Per fer la base del pastís picarem les galletes i les mesclarem amb la margarina fusa, i amb aquesta pasta forrarem un motlo desmuntable. A part farem el farcit, mesclant el formatge, la nata, el sucre, els ous amb els blancs pujats. En estar tot ben mesclat ho posam dins el motlo i ho enfornam. Per esser cuit necessita mitja hora.

NOVES PUBLICACIONS DEL TEMA SANTAMARIER

L'Institut Menorquí d'Estudis acaba de publicar el volum «Les Illes Balears en temps cristians fins als àrabs», textos d'un curs dirigits per Pere de Palol a Maó el 1984.

En aquest llibre hi ha l'article «Història i arqueologia cristiana a les Balears» de Pere de Palol, que fa referència al mosaic de Cas Frares. Però l'article que té més relació amb la basílica descoberta l'any 1833 dins la vinya de Cas Frares és el titulat «Qüestions iconogràfiques entorn al mosaic de la basílica de Sanata Maraia del Camí (Mallorca)» de Miracle Guàrdia Pons.

L'article estudia amb detall l'estructura del mosaic, i cada un dels frisos que es varen dibuixar per Muntaner. Miracle Guàrdia estudia

la relació dels dibuixos del vell testament (Adam i Eva, Josep i els Ismaelites) i les possibles representacions del nou testament. L'autora es fixa en l'excepcionalitat de la representació del patriarca Josep en el moment històric de la basílica, i n'analitza les seves relacions amb l'art cristià del moment.

Una altra publicació interessant per a Santa Maria és «**Manyoc de fruita mallorquina**» de Joan Roselló de Son Forteza, publicada per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports. El recull, que fou publicat per primera vegada a principis de segle, inclou narracions com «Cohanegra», «La trescolades de Son Torrella», etc., plenes de referència a Santa Maria.